

บทที่ 4

บริบทของจังหวัดเชียงใหม่

เชียงใหม่ศูนย์กลางแห่งล้านนา เมืองที่พญาเม็งรายเป็นผู้ก่อตั้งขึ้น เป็นแหล่งรวมศิลปวัฒนธรรม โดยเฉพาะงานหัตถกรรมเชียงใหม่ขึ้นชื่อในความประณีตและฝีมือ หนึ่งในนั้นคือหัตถกรรมโลหะ ที่ปัจจุบันยังสามารถพบเห็นได้ เนื่องจากมีการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ช่วยให้ลูกหลานมีอาชีพทำกิน

ดังนั้นในงานวิจัย เรื่อง การประยุกต์พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นงานหัตถกรรมสาขางานโลหะของจังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลลักษณะทางกายภาพประวัติของจังหวัดเชียงใหม่ และบริบทต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการงานหัตถกรรมโลหะ ดังต่อไปนี้

1. ประวัติความเป็นมาของเชียงใหม่
2. ภูมิศาสตร์จังหวัดเชียงใหม่
3. ข้อมูลประชากรจังหวัดเชียงใหม่
4. ลักษณะการปกครองของจังหวัดเชียงใหม่
5. ประเพณีและวัฒนธรรมของจังหวัดเชียงใหม่
6. เศรษฐกิจของจังหวัดเชียงใหม่
7. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่
8. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
9. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
10. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

1. ประวัติความเป็นมาของเชียงใหม่

อาณาจักรล้านนามีศูนย์กลางอยู่ที่จังหวัดเชียงใหม่ (นิคม พรหมมาแพทย์, 2545 : 21, 23) ที่พระเจ้ามังรายมหาราช ทรงทุ่มเททั้งแรงกายและแรงใจ วางแผนสร้างกลไกที่สำคัญในการรวมอาณาจักรล้านนา เมื่อขณะที่ตั้งทัพอยู่ที่เมืองฝาย พระเจ้ามังรายได้วางแผนกับอำมาตย์คู่ใจชื่อ“อ้ายฟ้า” เสียสละยอมเจ็บตัวถูกโบยตี ทำหนีจากเมืองฝายขอเข้าไปอยู่กับพญาญีบา เจ้าเมืองลำพูน โดยวางตัวให้เป็นที่พอพระทัยของพญาญีบา เมื่อสบโอกาสจึงคิดกลยุทธ์ให้ชาวเมืองเกลียดชังพญาญีบา โดยทูลขอไพร่ฟ้าในการขุดเหมืองบริเวณวังนำลี้กฝั่งซ้ายของแม่น้ำปิงตรงข้ามกับ

ปากน้ำแม่สาที่อยู่ทางฝั่งขวา ทำให้ยากแก่การตอกหลักฝาย โดยอ้ายฟ้าบอกว่า เป็นคำสั่งของพญาญาญา เจ้าเมืองลำพูน ทำให้ชาวเมืองลำพูน โกรธแค้นแก่ชาวเมืองอย่างมาก จึงยกทัพตีเมืองลำพูน โดยง่ายในปี พ.ศ. 1824 หลังจากนั้น 2 ปี ต่อมา พระเจ้ามังรายทรงสร้างเมืองกุมภกาม ดังภาพที่ 4.1 และในปี พ.ศ. 1839 ทรงสร้างเมืองใหม่ที่บริเวณที่ราบเชิงคอยสุเทพ ชื่อว่า “นพบุรีศรีนครพิงค์เชียงใหม่”

ภาพที่ 4.1 บริเวณเวียงกุมภกามในอดีตที่อำเภอสารภีปัจจุบัน
ที่มา : สุศารุ สุจฉายา (บก.), 2543 : 43

รายพระนามกษัตริย์ราชวงศ์มังราย (ประวัติย์ ต้นตลานุกุล, 2547 : 26-27) มีดังนี้

1. พญาเมืองราย ขึ้นครองราชย์ตั้งแต่ พ.ศ. 1839
2. พญาไชยสงคราม ขึ้นครองราชย์ตั้งแต่ พ.ศ. 1854
3. พญาแสนพู ขึ้นครองราชย์ตั้งแต่ พ.ศ. 1870
4. พญาคำฟู ขึ้นครองราชย์ตั้งแต่ พ.ศ. 1877
5. พญาผายู ขึ้นครองราชย์ตั้งแต่ พ.ศ. 1888
6. พญาเกือนา ขึ้นครองราชย์ตั้งแต่ พ.ศ. 1910
7. พญาแสนเมืองมา ขึ้นครองราชย์ตั้งแต่ พ.ศ. 1931
8. พญาสามฝั่งแกน ขึ้นครองราชย์ตั้งแต่ พ.ศ. 1954
9. พญาติโลกราช ขึ้นครองราชย์ตั้งแต่ พ.ศ. 1985
10. พญาออกเชียงราย ขึ้นครองราชย์ตั้งแต่ พ.ศ. 2030
11. พญาเมืองแก้ว ขึ้นครองราชย์ตั้งแต่ พ.ศ. 2038
12. พญาเมืองเกษเกล้า ขึ้นครองราชย์ตั้งแต่ พ.ศ. 2068
13. ท้าวชายคำ ขึ้นครองราชย์ตั้งแต่ พ.ศ. 2081
14. พญาเมืองเกาเกล้า (ครั้งที่ 2) ขึ้นครองราชย์ตั้งแต่ พ.ศ. 2086

15. พระนางจिरประภา ขึ้นครองราชย์ตั้งแต่ พ.ศ.2088
16. พญาอุปโย ขึ้นครองราชย์ตั้งแต่ พ.ศ. 2089-2090
17. ท้าวเมกุ ขึ้นครองราชย์ตั้งแต่ พ.ศ. 2094
18. พระนางวิสุทธิเทวี ขึ้นครองราชย์ตั้งแต่ พ.ศ.2107-2121 ถือว่าสิ้นสุทธราชวงศ์เมืองราช

หลังจากนั้นเชียงใหม่นั้นก็เป็นเมืองขึ้นของพม่า จนกระทั่งพระเจ้าตากสินปราบพม่าสิ้น และแต่งตั้งพระยาภาวดีเป็นผู้ครองนครเชียงใหม่ ซึ่งเป็นต้นราชวงศ์เจ้าเจ็ดตน ซึ่งเป็นวีระบุรุษ แห่งเขลางค์นคร (ลำปาง)

เมื่อพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ปราบดาเป็นกษัตริย์แห่ง กรุงรัตนโกสินทร์ เชียงใหม่ก็ถูกผนวกเป็นส่วนหนึ่งของประเทศ และมีฐานะเป็นจังหวัด ในปัจจุบัน

2. ภูมิศาสตร์จังหวัดเชียงใหม่

สภาพทั่วไปของจังหวัดเชียงใหม่ (สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่, 2552 : 3) ตั้งอยู่ทางทิศเหนือ ของประเทศไทย ตั้งอยู่บนเส้นรุ้งที่ 16 องศาเหนือ สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 310 เมตร มีสภาพ อากาศที่ค่อนข้างเย็นเกือบทั้งปี สภาพพื้นที่ทั่วไปเป็นภูเขาและป่าละเมาะ มีที่ราบลุ่มระหว่างภูเขา ที่สามารถทำการเกษตรได้ ดังภาพที่ 4.2

ภาพที่ 4.2 ราบลุ่มระหว่างภูเขาที่สามารถทำการเกษตรได้

ที่มา : สุคารา สุจฉายา (บก.), 2543 :24

จากภาพที่ 4.2 คือ แอ่งที่ราบลุ่มเชียงใหม่ ที่มีต้นกำเนิดน้ำแม่ปิง หรือ แม่ระมิงค์ บริเวณคอดย้วยในเทือกเขาแดนลาว ซึ่งเป็นทิวเขาที่อยู่ทางเหนือที่กั้นเขตแดนระหว่างไทยพม่าแล้วทอดยาวเป็นแนวลงมาทางใต้ต่อกับทิวเขาดนนรงค์ชัยตะวันออก

3. ข้อมูลประชากรจังหวัดเชียงใหม่

จากข้อมูลของสำนักงานจังหวัดเชียงใหม่ (2552 : 4) จังหวัดเชียงใหม่มีประชากรประมาณ 1,666,024 คน มีความหนาแน่นเฉลี่ยประมาณ 83/ตร. กม.

4. ลักษณะการปกครองของจังหวัดเชียงใหม่

ลักษณะการปกครองของจังหวัดเชียงใหม่ แบ่งเขตการปกครองเป็น 25 อำเภอ 204 ตำบล และ 2,066 หมู่บ้าน นอกจากนี้ยังมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 211 แห่ง แบ่งออกเป็น 1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 เทศบาลนคร 2 เทศบาลเมือง 94 เทศบาลตำบลและ 113 องค์การบริหารส่วนตำบล

5. ประเพณีและวัฒนธรรมของจังหวัดเชียงใหม่

วิถีในการดำรงชีวิตสิ่งที่บ่งบอกถึงประเพณีวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับหัตถกรรมโลหะของจังหวัดเชียงใหม่ คือ ประเพณีแหกนาข้าว (มงคล เปลี่ยนบางช้าง, 2548 : 47-50) ซึ่งเป็นวิถีชีวิตของการทำไร่ทำนา เป็นความเชื่อที่เกี่ยวกับพิธีเกี่ยวข้าว เพื่อบำรุงขวัญ สร้างกำลังใจให้กับตนเอง ครอบครัว ตลอดจนชุมชน ก่อนดำนาจะทำการแหกนา เพื่อบวงสรวงต่อเทวดา เจ้าที่ แม่ธรณี และแม่โพสพ เพื่อปกป้องรักษาต้นข้าวให้เจริญเติบโต ได้ผลผลิตมาก ๆ พออยู่พอกินตลอดปี ดังภาพที่ 4.3

ภาพที่ 4.3 การเกี่ยวข้าวในนา

ที่มา : สุศาร่า สุจฉายา (บก.), 2543 :213

จากภาพที่ 4.3 พบว่าเคียว เป็นหนึ่งในหัตถกรรมโลหะที่ใช้ในการเกี่ยวข้าว มีบทบาทในการดำรงชีวิตของชาวเชียงใหม่ เป็นเครื่องอำนวยความสะดวกชนิดหนึ่ง

นอกจากนี้ในการแสกนจะมีการเรียกขวัญข้าว หรือ คำอ้อขวัญนา จากพระครูโสภาสวิหาร สะกิจ วัดสันคะยอม อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้

“อ้อจะไยโส อ้อจะไยโย อ้อจะมังคะโล วันนี้ก็เป็นวันดี เป็นวันอันประเสริฐ เป็นวันเกิดกับโลกโลก้า เป็นวันอันเรียกขวัญนาสิ้นแผ่นดินกว้าง ถึงฤดูปีเดือนมาไขว้แล้ว จำเป็นที่มนุษย์จะต้องทำ ข้าจักเรียกร้อยเมื่อขวัญเจ้าจะอยู่กับปู่กับปล้า ของขวัญเจ้าอยู่กับพื้นแผ่นดินพะสุธา อันหาได้หมื่นโยชะนะ ขวัญเอ๋ยขวัญเจ้าจงอยู่กับไฮ่กับสวน อย่านำมาไปตามปู่ตามปล้า หรือกุ่มนี้จนมาน้อยอยู่กับเจ้า บัดนี้คู่แข่งตั้งหลายก็ตกแต่งแบ่งขันธโบสถ์หลายเชื้อสะปะเครื่องของกินหวานเจียงจินบ่น้อย มีตั้งกล้วยอ้อยั้งขึ้นเพื่อปล้าของนา ๆ มีมากตามอันมาก หากบอมาเสวย มีตั้งจั้นหมูเลยเป็ดไก่ มีตัวข้าวต้ม ข้าวหนมใหม่กินล้ำ มีตั้งหมากพลุกำเมียงหมี่ มีพริ้วพร้อมจ้ออัน 7 ได้ตกแต่งคำยังขันธโยสิ่งงามสะอาด อันผู้ฉลาดหากเกยกทำใส่ขันธคำไว้สองหน้าหากงามดี แม้นว่าขวัญเจ้าไปอยู่ไกลแสนของก็ห้อมมา แม่นขวัญเจ้าไปอยู่ที่สะลอกห้วยกลางคงก็ห้อมมา แม่นขวัญเจ้าไปตกบงป่าไฟที่แม่น้ำใหญ่ เกราะดอนทรายก็ห้อมมา ข้าบ่อห้อมขวัญเจ้าเป็นอัมพาดแตกม้าง ตูก็เรียกร้อยหาเจ้า ห้อมมาอยู่กับไร่กับนา เมื่อพร้อมแล้วจักเรียกร้อยขวัญมา 7 ห้อม ขวัญเจ้ามาอยู่กับปู่กับปล้าที่เจ้าเกยกอยู่กับกั้นมา เมื่อเจ่นชีวาตะก่อนก็ขอขอบเอาพ่นี่เสียก่อนที่เรียกขวัญ ไต้งนา สิทธินัง สิทธิลสถง สิทธิมีจจุ”

การเรียกขวัญนาขวัญข้าวเพื่อขอขมาข้าว เมื่อร้องขวัญเสร็จจึงเก็บเกี่ยวข้าวเต็มยุ้งฉางด้วยการหอบข้างซึ่งหลอง (คือ ที่เก็บข้าวที่ใช้ไม้แบ่งกันบนยุ้งฉาง) เพื่อเก็บข้าวไว้กินตลอดปี เป็นการอธิบายถึงความเชื่อความศรัทธาและความขำเกรงต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย ที่กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างคนและสิ่งเหนือธรรมชาติ ในการดำรงชีวิตแบบพึ่งพาธรรมชาติ

6. เศรษฐกิจของจังหวัดเชียงใหม่

ภาวะเศรษฐกิจของจังหวัดเชียงใหม่ประจำปีเดือนเมษายน ปี พ.ศ. 2553 (สำนักงานคลังจังหวัดเชียงใหม่, 2553 : 2) ขึ้นอยู่กับทางด้านการเกษตร การค้าและการบริการเป็นหลัก เศรษฐกิจโดยรวมการขยายตัวเทียบกับด้านอุปสงค์พิจารณาจากภาวะบริ โภคภาคเอกชน ด้านการลงทุนและการค้าระหว่างประเทศในส่วนของกรนำเข้าสินค้าขยายตัว ในขณะที่ปริมาณสินค้าในการส่งออก และด้านการเบิกจ่ายงบประมาณจากภาครัฐหดตัว ด้านอุปทานมีการขยายตัวเมื่อพิจารณาจากการผลิตภาคเกษตร ด้านอุตสาหกรรม ด้านบริการและการท่องเที่ยว ด้านเหมืองแร่และข่อยหิน

ส่วนด้านการเงินของธนาคารพาณิชย์และธนาคารของรัฐ ยอดคงค้างปริมาณเงินฝากรวม และสินเชื่อยขยายตัว ความเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ดชนีราคาผู้บริโภคและราคาผู้ผลิตขยายตัว

7. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

“เกษตรดี ศรีสาวสวย รวยหมาก ของฝากข้าวแต๋น แน่นแน่นแผ่นดินคุณธรรม” เป็นคำขวัญของอำเภอสันทราย อำเภอหนึ่งที่มีความเจริญในด้านแหล่งที่อยู่อาศัยของจังหวัดเชียงใหม่ มีพื้นที่ประมาณ 285.02 ตร.กม. มีประชากรประมาณ 113,499 คน (สำราญกรมวิกิพีเดีย, 2553 : ระบบออนไลน์) ความหนาแน่นของประชากรประมาณ 398.21 คน/ตร.กม.

อำเภอสันทรายมีการปกครองส่วนภูมิภาค โดยแบ่งเขตของการปกครองออกเป็น 12 ตำบล (117 หมู่บ้าน) ได้แก่ สันทรายหลวง สันป่าเป้า หนองจ้อม ป่าไผ่ สันทราย สันนาเม็ง หนองหาร แม่แฝกสันพระเนตร แม่แฝกใหม่ เมืองเถิน หนองແຫ່ງ

ในท้องที่อำเภอสันทรายแบ่งการปกครองส่วนท้องถิ่นตาม 12 ตำบล มีเทศบาลเมือง 1 แห่ง และเทศบาลตำบล 11 แห่ง

ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ค้าขาย และบริการตามลำดับ ส่วนในด้านการศึกษา อำเภอสันทรายมีสถานศึกษาที่ให้ความรู้แก่ประชาชน ได้แก่ โรงเรียนสันทรายวิทยาคม โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาของอำเภอ เป็นโรงเรียนต้นแบบ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน ระดับเหรียญทอง ให้การศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึงตอนปลาย ส่วนในระดับอุดมศึกษามีมหาวิทยาลัยแม่โจ้

8. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

“อำเภอเมืองเชียงใหม่ใครก็รู้ เมืองน่าอยู่วัฒนธรรมนั้นโดดเด่น เชียงใหม่งามธรรมชาติ อากาศเย็น ใหม่มีงั้นพัฒนาก้าวไกล” คำขวัญของอำเภอเมืองเชียงใหม่ศูนย์กลางของจังหวัด ซึ่งเป็นเมืองที่ใหญ่เป็นอันดับ 2 ของประเทศ (สำราญกรมวิกิพีเดีย, 2553 : ระบบออนไลน์) มีพื้นที่ประมาณ 152.4 ตร.กม. มีประชากรประมาณ 369,460 คน มีความหนาแน่นอยู่ประมาณ 1,768.11 คน/ตร.กม

อำเภอเมืองเชียงใหม่ ตั้งอยู่ทางตอนกลางของจังหวัด แบ่งเขตการปกครองส่วนภูมิภาคออกเป็น 16 ตำบล (78 หมู่บ้าน) ได้แก่ ศรีภูมิ แม่เหียะ พระสิงห์ ป่าแดด หายยา หนองหอย ช้างม่วย ท่าศาลา ช้างคลาน วัดเกต หนองป่าครั่ง ฟ้าฮ่อม ป่าตัน ช้างเผือก สุเทพ และสันผีเสื้อ ใน 16 ตำบลนี้ มีการปกครองส่วนท้องถิ่น 11 แห่ง คือ เทศบาลนครเชียงใหม่ 1 แห่ง เทศบาลตำบล 8 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 2 แห่ง

อำเภอเมืองเชียงใหม่เป็นแหล่งรวมสถานศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลและอุดมศึกษาที่มีชื่อเสียงของจังหวัดเชียงใหม่ ทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งมีมากกว่าอำเภออื่น ๆ ในจังหวัด

9. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

“ทิวทัศน์ขึ้นชื่อ เลื่องลือคนงาม เขตคาม โคนม ชื่นชมหัตถกรรม” ซึ่งเป็นคำขวัญของอำเภอสันกำแพง (สารานุกรมวิกิพีเดีย, 2553 : ระบบออนไลน์) มีพื้นที่ของอำเภอประมาณ 197.833 ตร.กม ประชากรมีประมาณ 76,611 คน ความหนาแน่นประมาณ 387.25 คน/ตร.กม.

อำเภอสันกำแพงอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ มีการปกครองแบบส่วนภูมิภาค ออกเป็น 10 ตำบล (100 หมู่บ้าน) ได้แก่ สันกำแพง ออนใต้ ทรายมูล แม่ปุกา ร้องวัวแดง ห้วยทราย บวกค้ำง ดันเปา แซ่ซ้าง สันกลางและมีการปกครองแบบส่วนท้องถิ่นตั้งตาม 10 ตำบล แบ่งเป็นเทศบาลตำบล 5 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 5 แห่ง

โรงเรียนประจำอำเภอสันกำแพง คือ โรงเรียนสันกำแพง (2553 : ระบบออนไลน์) ตั้งอยู่ที่เลขที่ 172 หมู่ 7 ตำบลทรายมูล อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ เดิมเป็นโรงเรียนมัธยมสายสามัญสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้รับอนุมัติให้เปิดสอนครั้งแรกเมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม พ.ศ. 2494 โดยใช้ห้องเรียนชั่วคราวที่วัดสันกำแพง (วัดสันเหนือ) ต่อมาเมื่ออาคารเรียนถาวรที่ก่อสร้างในพื้นที่ที่ติดกับโรงเรียนบ้านสันกำแพงปัจจุบัน ในพื้นที่ 9 ไร่ 84 ตารางวา ตั้งอยู่ที่หมู่ 6 ตำบลสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้บริหารโรงเรียนคนแรกคือนายสุเมธ ชินวัตร รักษาการในตำแหน่งครูใหญ่ มีการเปิดสอนชั้น ม.1 – ม.3 มีครูจากโรงเรียนประถมศึกษามาช่วยสอนอีก 3 คน ต่อมากระทรวงศึกษาธิการอนุมัติให้เปิดเป็นทางการให้ชื่อว่าโรงเรียนสันกำแพง

10. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

“เศรษฐกิจดี สตรีแสนสวย ร่ำรวยหัตถกรรม วัฒนธรรมมั่นคง หางดงพัฒนา” คำขวัญของอำเภอหางดง ซึ่งอยู่บริเวณส่วนกลางของจังหวัดเชียงใหม่ (สารานุกรมเสรีวิกิพีเดีย, 2553 : ระบบออนไลน์) ซึ่งมีพื้นที่ประมาณ 277.1 ตร.กม. ประชากรมีจำนวน 76,513 คน มีความหนาแน่นของประชากรประมาณ 276.12 คน/ตร.กม.

อำเภอหางดงแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 11 ตำบล (113 หมู่บ้าน) ได้แก่ หางดง บ้านแหวน หนองแก้ว สันผักหวาน หางแก้ว หนองควาย หนองตอง บ้านปง ขุนคอง น้ำแพร่ สบแม่ข่า นอกจากนี้ยังมีการปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 12 แห่ง แบ่งเป็น เทศบาลตำบล 5 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 7 แห่ง

โรงเรียนต้นแบบ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน คือโรงเรียนหางดงรัฐราษฎร์อุปถัมภ์ ซึ่งเมื่อแรกใช้ชื่อ โรงเรียนหางดงวิทยาคม ในปีการศึกษา 2520 ได้เปลี่ยนชื่อเป็น โรงเรียนหางดงรัฐราษฎร์อุปถัมภ์

ภาพที่ 4.4 วัดด้นแก้ว (วัดอินทราวาส)

ภาพที่ 4.5 หมู่บ้านเครื่องปั้นดินเผา (บ้านเหมืองกุง)